HE 221/2026 vp
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Maa- ja metsätalousvaliokunta 19.10.2026

Lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi annetun lain muuttamisesta

Luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asiasta seuraavaa:

Muutokset suojelualueiden pinta-aloissa pääsääntöisesti teknisluonteisia

Lakiluonnoksessa esitetyt muutokset soidensuojelualueiden pinta-alassa ovat pääsääntöisesti teknisluonteisia, mittaustarkkuudesta johtuvia tarkennuksia, eivät varsinaisia muutoksia aluerajauksiin. Ainoat varsinaiset muutokset aluerajauksiin olisivat valtatien 21 Palojoensuu-Maunu parannushankkeen toteuttamiseksi tehtävät vähäiset muutokset Lätäsenon-Hietajoen ja Jietanasvuoman soidensuojelualueiden rajauksiin.

Lupa-asioita ei tule siirtää Metsähallituksen Luontopalveluille

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräitä viranomaisten välisiä toimivaltakysymyksiä, koskien ympäristöministeriön ja Metsähallituksen välistä toimivaltaa soidensuojelualueita koskevissa lupa-asioissa.

Soidensuojelualueista annetun asetuksen mukaan toimivalta myöntää lupa vahingollisen kasvi- tai eläinlajin yksilöiden vähentämiseen sekä muun muassa geologista tutkimusta tai malminetsintää koskeviin toimenpiteisiin kuuluu ympäristöministeriölle. Ehdotuksen myötä toimivalta poikkeuksen myöntämiseen rauhoitussäännöksistä olisi vastaisuudessa Metsähallituksella.

Muutos koskisi erityisesti malminetsintää ja siihen liittyvien toimenpiteiden poikkeuslupahakemuksia, joita on ollut ympäristöministeriössä käsittelyssä viimeisen kymmenen vuoden aikana noin viisitoista. Käytännössä soidensuojelualueita koskevat lupa-asiat siirtyisivät ehdotuksen mukaan ympäristöministeriöltä Metsähallituksen julkisia hallintotehtäviä hoitavalle Luontopalveluille.

Luonnonsuojeluliitto katsoo, että Metsähallituksen Luontopalvelut ei ole itsenäisessä vaan alisteisessa asemassa Metsähallituksen organisaatiossa. Julkisia hallintotehtäviä hoitavalla Metsähallituksen Luontopalveluilla ei viranomaisena ole tosiasiallista mahdollisuutta käsittellä soidensuojelualueita koskevia tai muitakaan lupa-asioita riippumattomasti, kuten luonnonsuojeluviranomaisen tulisi voida toimia.

Metsähallituksen organisaatiossa lupa- ja lausuntoasiat yhteensovitetaan Luontopalveluiden, Kiinteistökehityksen, Eräpalveluiden ja Metsätalous Oy:n kesken, jolloin viimesijaisen linjanvedon Metsähallituksen lupapäätöksistä ja lausunnoista tekee ylijohtaja, ei Luontopalvelujen julkisia hallintotehtäviä hoitavat luonnonsuojelun asiantuntijat, viranhaltijat tai esihenkilöt.

Mikäli soidensuojelualueista annetun asetuksen mukainen toimivalta myöntää lupa vahingollisen kasvi- tai eläinlajin yksilöiden vähentämiseen sekä muun muassa geologista tutkimusta tai malminetsintää koskeviin toimenpiteisiin katsotaan välttämättömäksi siirtää pois ympäristöministeriöltä, Luonnonsuojeluliitto korostaa, että oikea taho lupa-asioiden käsittelyyn on

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO | Itälahdenkatu 22 b A, 00210 Helsinki | Puh. 09 228 08210 | toimisto@sll.fi

valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto, ei Metsähallitus.

Samalla Luonnonsuojeluliitto toteaa, että viranomaisten välisen toimivallanjaon selkiyttämiseksi kaikki ympäristön- ja luonnonsuojelua, vesistöjä, luonnonvaraisia eliölajeja ja luonnonsuojelualueita koskevat lupa-asiat tulisi siirtää Metsähallitukselta ja muilta tahoilta lupa- ja valvontavirastolle, joka on perustettu juuri lupa- ja valvonta-asioiden yhdenmukaisen hallinnoinnin asiantuntijavirastoksi, toimialueenaan koko Suomi.

Luonnokseen lisättävä malminetsinnän poikkeuslupakielto suojelualueille

Luonnonsuojeluliitto esittää lakiluonnosta muutettavaksi siten, että malminetsinnän ja siihen liittyvien toimenpiteiden poikkeuslupia ei voida myöntää soidensuojelualueille lainkaan. Lisäksi lakiin tulee kirjata, että geologista tutkimusta voidaan sallia vain rajatusti akateemisille tutkimus- ja opetustahoille, kun tutkimus on ei-kaupallista eikä se liity malminetsinnän tai kaivostoiminnan valmisteluun. Soidensuojelualueet, kuten muutkin valtion luonnonsuojelualueet on tarkoitettu pysyvällä tavalla suojelluiksi muilta maankäyttömuodoilta ja luontoa suojelusäädösten vastaisesti muuttavalta ihmisen toiminnalta.

Mahdolliset muutokset tulee viedä uudelle lausuntokierrokselle

Lisäksi Luonnonsuojeluliitto katsoo, että nyt käsiteltävänä olevaa luonnosta soidensuojelulain muuttamiseksi ei pidä täydentää lausuntokierroksen jälkeen uusilla soidensuojelualueita koskevilla muutoksilla. Jos näin kuitenkin tehtäisiin, Luonnonsuojeluliitto pitää välttämättömänä, että muutetusta lakiluonnoksesta järjestetään uusi lausuntokierros.

Lisätiedot

- Hanna Halmeenpää, puheenjohtaja, hanna.halmeenpaa@sll.fi, 050 5644 122
- Liisa Toopakka, vs. ympäristöpäällikkö, liisa.toopakka@sll.fi, 040 5042 989